

**FAKULTET PEDAGOŠKIH NAUKA
UNIVERZITETA U KRAGUJEVCU
Jagodina, Milana Mijalkovića 14**

Република Србија
ФАКУЛТЕТ ПЕДАГОШКИХ НАУКА
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

Број 01-66311

18. II 2021 год.

ЈАГОДИНА, М. Мијалковића 14

PROGRAM
OSNOVNE OBUKE ZAPOSLENIH
IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

Jagodina 2021. godina

Na osnovu člana 53. Zakona o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS” 111/09, 20/15 i 87/18), Pravila zaštite od požara i Pravilnika o minimumu sadržine opšteg dela programa obuke radnika iz oblasti zaštite od požara („Sl. glasnik SRS”, 40/90), **Savet FAKULTETA PEDAGOŠKIH NAUKA UNIVERZITETA U KRAGUJEVCU, Jagodina, Milana Mijalkovića 14,** dana 18. 02. 2021. godine donosi:

P R O G R A M

OSNOVNE OBUKE ZAPOSLENIH IZ OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

OPŠTE ODREDBE

Član 1.

U cilju obučavanja i upoznavanja zaposlenih sa osnovnim opasnostima od nastanka požara, opremom i sredstvima za gašenje požara, Programom osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara, propisuje se način izvođenja obuke i testiranja zaposlenih i vođenje evidencije o obučenosti zaposlenih.

Član 2.

Osnovna obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara i spasavanja, obavezna je za sve zaposlene na **FAKULTETU PEDAGOŠKIH NAUKA UNIVERZITETA U KRAGUJEVCU** (u daljem tekstu: **Fakultet**), bez obzira na stručnu spremu, godine starosti ili poslove koje obavljaju. Programom osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara (u daljem tekstu: Program), se obezbeđuje da svi zaposleni budu upoznati sa opasnostima od požara i eksplozija, merama zaštite od požara - opštim i posebnim, vezanim za pojedinačne poslove i zadatke, upotrebom uređaja, opreme i sredstava za gašenje požara, te pravcima i načinom evakuacije i zbornim mestom, kako bi u datom trenutku ispravno odreagovali i otpočeli lokalizaciju požara, kao i sa odgovornošću zbog ne pridržavanja propisanih ili naloženih mera zaštite od požara.

Član 3.

Osnovna obuka zaposlenih se sastoji iz:

- a) opšteg dela (teoretski)
- b) posebnog dela (teoretski i praktično uz demonstraciju upotrebe prenosnih i prevoznih aparata za početno gašenje požara, hidranata i sredstava za gašenje požara)
- c) praktične provere znanja

Osnovna obuka zaposlenih iz oblasti zaštite od požara organizuje se za sve zaposlene, najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na rad. Provera znanja zaposlenih vrši se jednom u tri godine.

Član 4.

Osnovnu obuku zaposlenih iz oblasti zaštite od požara vrši stručno osposobljeno lice za obavljanje poslova zaštite od požara u skladu sa Zakonom o zaštiti od požara.

Član 5.

Po završetku teoretske i praktične osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara obavlja se provera znanja zaposlenih (usmenim putem, popunjavanjem testova i praktičnim izvođenjem vežbi).

Član 6.

Proveru znanja koja se sprovodi jednom u tri godine (putem testiranja, ispitivanja zaposlenih i praktičnom proverom upotrebe sredstvima za gašenje požara) vršiće stručno osposobljeno lice zaduženo za obavljanje poslova zaštite od požara.

Član 7.

Zaposleni koji prilikom provere znanja iz oblasti zaštite od požara ne pokažu potrebno znanje za siguran i bezbedan rad, kao i potrebno znanje i umešnost u rukovanju sredstvima za gašenje požara, biće podvrgnuti ponovnoj proveru najkasnije 30 dana od prve provere. Ako i na ponovljenoj proveru znanja ne pokaže zadovoljavajuće rezultate, smatraće se da ne ispunjava uslove za dalji rad na poslovima i radnim zadacima, te se pristupa ponovnoj obuci i proveru sve dok se ne ispune navedeni uslovi.

EVIDENCIJE

Član 8.

O izvršenoj osnovnoj obuci i proveru znanja zaposlenih iz oblasti zaštite od požara vodi se evidencija i to:

- Zapisnik o izvršenoj obuci
- Spisak zaposlenih koji su prisustvovali obuci

U spisak se unose imena i prezimena svih zaposlenih koji su prisustvovali osnovnoj obuci, a u zapisniku se označava datum kada su osnovna obuka i provera znanja izvršeni, broj zaposlenih prisutnih osnovnoj obuci i proveru znanja, broj zaposlenih koji su položili test, kao i ime, prezime i potpis ovlašćenih stručnih lica koja su osnovnu obuku i proveru znanja izvršila, kao i prilog Rešenja izdatog od strane MUP-a i broj Uverenja o položenom stručnom ispitu.

Član 9.

Svakog novoprimitljenog zaposlenog po dolasku na Fakultet pre raspoređivanja na poslove koje će obavljati, ili koga na osnovu ugovora o delu, ili ugovora o poslovno tehničkoj saradnji angažuje, Poslodavac je dužan da upozna sa opasnostima od nastanka požara i merama zaštite od požara, odnosno pravilnim rukovanjem opremom i sredstvima za zaštitu od požara i izvrši proveru njegovog znanja.

Odmah a najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na rad.

OPŠTI I POSEBNI DEO PROGRAMA OBUKE

Član 10.

Program osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara, sastoji se od:

A. OPŠTEG DELA

B. POSEBNOG DELA: Specifičnosti pravnog lica i objekat

Član 11.

A. OPŠTI DEO

Opšti deo Programa se izvodi po temama, teoretski, u svemu prema minimumu sadržine opšteg dela programa osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara u sledećem obimu:

TEMA 1: OBAVEZE FAKULTETA U OBLASTI ZAŠTITE OD POŽARA

1. Normativno uređenje zaštite od požara:

- Zakon o zaštiti od požara
- Pravila zaštite od požara
- Plan evakuacije i uputstva za postupanje u slučaju požara

2. Organizovanje poslova zaštite od požara:

- Vatrogasne i vatrogasno spasilačke jedinice
- Služba zaštite od požara
- Lice za obavljanje poslova zaštite od požara

3. Preventivne mere zaštite od požara:

- Uređaji, oprema i sredstva za gašenje požara
- Električne, gasne, ventilacione, toplotne i druge instalacije
- Smeštaj čvrstih zapaljivih materija, zapaljivih tečnosti i gasova sa posebnim akcentom na materije koje se uskladištavaju i koriste u objektu Fakulteta
- Protivpožarne straže

4. Obaveze u sprovođenju mera zaštite od požara (pojam, organizacija, obaveze):

- Obaveze organa upravljanja u sprovođenju mera zaštite od požara
- Obaveze zaposlenih sa posebnim ovlašćenjima, lica za obavljanje poslova zaštite od požara, kao i prava i obaveze ostalih zaposlenih

5. Odgovornost za nesprovođenje mera zaštite od požara

- Disciplinska i materijalna odgovornost zaposlenih, kao i prekršajna i krivična odgovornost odgovornih lica.

TEMA 2: OSNOVI GORENJA

1. Gorenje čvrstih materija

2. Gorenje tečnih materija

3. Gorenje gasovitih materija i para sa posebnim osvrtom na materije koje se uskladištavaju i koriste u objektu Fakulteta

4. Eksplozije

TEMA 3: UZROCI NASTAJANJA POŽARA

1. Požari i način prenosa toplote:

- Provođenjem (kondukcijom)
- Dodirom (konvekcijom)
- Zračenjem (radijacijom)

2. Osnovni uzroci nastajanja požara:

- Direktna dodir sa plamenom ili užarenim materijalom
- Električna struja
- Zavarivanje, rezanje i lemljenje
- Statički elektricitet
- Atmosferski elektricitet

- Samozagrevanje i samozapaljenje
- Toplotno delovanje sunca
- Mehanička energija
- Paljevine
- Osvrt na eventualno moguće uzroke nastanke požara u objektu Fakulteta

TEMA 4: GAŠENJE POŽARA

1. Metode gašenja požara:

- Klasifikacija požara sa gledišta vatrogasnih intervencija
- Klasifikacija požara prema fazi razvoja
- Klasifikacija požara prema veličini
- Klasifikacija požara prema mestu nastajanja
- Klasifikacija požara prema vrsti gorive materije
- Osnovna pravila postupanja vatrogasnih jedinica
- Prijem dojava požara
- Načini alarmiranja
- Izlazak i vožnja do mesta požara
- Priprema za akciju gašenja požara
- Postupci prilikom gašenja požara
- Završetak gašenja, priprema za povratak i povratak u vatrogasnu jedinicu
- Taktički zahvati gašenja požara
- Spoljna navala
- Unutrašnja navala
- Kombinovana navala
- Lokalizacija i likvidacija požara
- Taktički nastupi vatrogasnog voda
- Odvojeni nastup
- Paralelni nastup
- Serijski nastup
- Relejni nastup
- Kombinovani nastup
- Taktička primena mlaza vode za gašenje požara
- Taktička primena vodene magle za gašenje požara
- Taktička primena praha za gašenje požara
- Taktička primena ugljen dioksida za gašenje požara
- Taktička primena halona za gašenje požara
- Vrste navale prilikom gašenja požara (direktna, indirektna, kombinovana)

2. Sredstva za gašenje požara:

- Pojam sredstava za gašenje
- Način delovanja sredstava za gašenje (ohlađujuće, ugušujuće, antikatalitički)
- Podela sredstava za gašenje prema agregatnom stanju
- Podela sredstava za gašenje prema nameni
- Podela sredstava za gašenje prema načinu dobijanja
- Voda kao sredstvo za gašenje

- Način delovanja vode prilikom gašenja
- Način delovanja vodene pare prilikom gašenja
- Poboljšanje sposobnosti gašenja vodom
- Pena kao sredstvo za gašenje
- Vrsta pene i njihova primena prilikom gašenja
- Ugljen dioksid kao sredstvo za gašenje
- Prah kao sredstvo za gašenje
- Haloni kao sredstvo za gašenje
- Princip delovanja halona prilikom gašenja
- Inergen kao sredstvo za gašenje
- Vodena magla kao sredstvo za gašenje
- Priručna sredstva za gašenje

3. Mesta i objekti gašenja

- Gašenje požara na otvorenom prostoru
- Gašenje požara u zatvorenom prostoru
- Gašenje ljudi zahvaćenih požarom
- Gašenje vozila zahvaćenih požarom

4. Mere zaštite pri gašenju požara:

- Dejstva toplote-plamena
- Trovanje i gušenje produktima sagorevanja
- Eksplozije u toku požara
- Obrušavanje sagorele konstrukcije
- Mogućnost električnog udara
- Zračenje radioaktivnih materijala

5. Oprema za gašenje požara:

- Ručni, prevoznici i prenosni aparati za gašenje požara tipa S i CO₂, sa posebnim osvrtom na aparate koji se koriste na Fakultetu
- Podela, namena, rukovanje, kontrola i ispitivanje ručnih i prenosnih aparata za gašenje požara
- Hidrantska mreža (hidrantski razvod, unutrašnji i spoljašnji hidranti, oprema hidranata, rukovanje, čuvanje, kontrola i ispitivanje hidrantske mreže i hidranata)

TEMA 5: SAVREMENI TEHNIČKI SISTEMI ZA OTKRIVANJE I GAŠENJE POŽARA

1. Otkrivanje i dojava požara

- Automatski javljači požara
- Ručni javljači požara
- Centrala za dojavu požara

2. Savremena oprema i metode gašenja požara (stabilni sistem za gašenje požara)

Član 12.

B. POSEBNI DEO PROGRAMA: Specifičnosti pravnog lica i objekta

Posebni deo Programa osnovne obuke se izvodi teoretski i praktično po grupama poslova i zadataka koje zaposleni obavljaju, odnosno specifičnim opasnostima, i merama zaštite od požara vezanim za pojedine poslove i zadatke, u sledećem obimu:

- Opasnosti od požara na radnom mestu i neposrednoj okolini
- Konkretno mere zaštite od požara utvrđene Zakonom, propisima donetim na osnovu Zakona, tehničkim normativima i Pravilima zaštite od požara koje se moraju sprovesti na radnom mestu i u neposrednoj okolini
- Konkretna prava, dužnosti i odgovornosti zaposlenih u sprovođenju mera ZOP-a
- Postupci za slučaj požara i neposrednog ugrožavanja ljudi i imovine na radnom mestu i u neposrednoj okolini
- Upoznavanje sa raspoloživom opremom, uređajima i sredstvima za gašenje požara, kao i sa načinom njihovog korišćenja
- Konkretna razrada određenih taktičkih pretpostavki gašenja požara uz praktično rukovanje raspoloživom opremom, uređajima i sredstvima za gašenje požara

POSEBNOSTI RADNOG MESTA I PROCESA RADA SA OBJEKTIMA KOJI SE KORISTE KAO RADNI I POMOĆNI PROSTOR, UKLJUČUJUĆI I OBJEKTE NA OTVORENOM PROSTORU, SA SVIM PRIPADAJUĆIM INSTALACIJAMA

Fakultet pedagoških nauka Univeziteta u Kragujevcu je registrovan pod šifrom delatnosti 80325 kao fakultet društvenih nauka, didaktičko-metodičkih nauka. Fakultet pedagoških nauka u Jagodini u Ulici Milana Mijailovića 14, bavi se obrazovnom, naučno-istraživačkom delatnošću, ekspertsko-konsultantskom, izdavačkom delatnošću i drugim poslovima kojima se komercijalizuju rezultati naučno-istraživačkog rada.

Sedište Fakulteta pedagoških nauka Univeziteta u Kragujevcu nalazi se u Jagodini u ulici Milana Mijailovića 14, na katastarskoj parceli br. 3625 i 3626.

Fakultet ima svoju zgradu površine 6128 m². Površina dvorišta fakulteta iznosi 77 m² i 18 m².

Lista prostorija fakulteta sa površinama:

- amfiteatar-210 m²;
- slušaonica-102 m²;
- slušaonica-86,26 m²;
- učionica-50,16 m²;
- učionica-50,16 m²;
- učionica-50,16 m²;
- učionica-67,32 m²;
- učionica-50,16 m²;
- kompjuterska laboratorija-centar za učenje-66,8 m²;
- kompjuterska laboratorija-laboratorija za informatiku-50,16 m²;

- laboratorija za jezike-34,32 m²;
- biblioteka-153,26 m²;
- čitaonica-67,32 m²;
- fiskulturna sala-444,70 m²;
- pozorište-412 m²;
- nastavnički kabinet-15,84 m²;
- nastavnički kabinet-15,84 m²;
- nastavnički kabinet-15,84 m²;
- nastavnički kabinet-15,84 m²;
- nastavnički kabinet-15,84 m²;
- nastavnički kabinet-15,84 m²;
- kabinet prodekana-35 m²;
- kabinet dekana-38,5 m²;
- sala za sednice-72,3 m²;
- studentska služba-33 m²;
- studentska služba-15,84 m²;
- prostorije sekretarijata-171,5 m²;
- portirnica-8,43 m²;
- radionica-33 m²;
- apartman za nastavnike-25 m²;
- prostorija za pomoćne radnike-10 m²;
- studentski parlament-100 m²;
- studentski parlament-15,84 m².

Podovi prostorija fakulteta obloženi su laminatom, teracom i pločicama.

Osvetljenje u prostorijama je kombinovano prirodno i veštačko izvedeno sa fluorescentnim svetiljkama i svetiljkama sa užarenim vlaknom. U većini prostorija su ugrađeni klima uređaji, a grejanje je etažno izvedeno preko grejnih tela radijatora. Obezbeđivanje sistema toplom vodom vrši se pomoću gasnog kotla.

Fakultet **ne poseduje** pomoćne konstrukcije.

INSTALACIJE U OBJEKTU

U objektu izvedene su sledeće instalacije:

- električnog osvetljenja (izvedeno sa fluorescentnim svetiljkama i svetiljkama sa užarenim vlaknom)
- spoljašnja gromobranska instalacija
- centralno grejanje
- vodovodna (sanitarna) mreža
- unutrašnja i spoljašnja kanalizaciona mreža
- unutrašnja hidrantska mreža

Od zapaljivih i opasnih materija u radnim prostorijama objekta i na lokaciji nalaze se:

- papir, karton
- kancelarijski materijal
- drvo
- iverica
- PVC
- tekstil
- računari i računarska oprema
- boje, razređivači, lakovi za održavanje

MOGUĆE KLASSE POŽARA

Na osnovu procene ugroženosti objekata, sa stanovišta zaštite od požara, fizičko-hemijskih osobina i zastupljenosti materijala koji se koriste u svim poslovnim prostorijama fakulteta i klasifikacije svih mogućih požara u skladu sa standardom SRPS EN 2: 2011-Klasifikacija požara mogući su požari klase „A”, „B“, „C” i požari na električnim instalacijama.

Požari klase „A” su požari čvrstih materijala sa stvaranjem žara pri sagorevanju (drvo, papir, polivinil hlorid, tekstil, pamuk,...)

Požari klase „B” su požari zapaljivih tečnosti (benzin, dizel, alkoholi, boje, masti i ulja, razređivači, ...)

Požari klase „C” su požari zapaljivih gasova (tehnički gasovi, prirodni komprimovani gas, acetilen, vodonik, ...)

Požari na električnim instalacijama (razvodnim električnim ormarima i drugim električnim uređajima) nisu po ovom standardu tretirani kao posebna klasa požara. Prilikom isključenja električne energije, svrstavaju se u druge pripadajuće kategorije požara.

Na osnovu očekivanih klasa požara, predviđena su odgovarajuća sredstva za gašenje požara i to: aparati za početno gašenje požara tipa „S”, aparati za gašenje početnih požara ugljendioksidom (CO₂), i voda iz hidrantske mreže.

ORGANIZACIJA ZAŠTITE OD POŽARA

Neposredno odgovorni za sprovođenje utvrđenih i propisanih mera zaštite od požara na Fakultetu su: Dekan fakulteta, Lice za organizovanje poslova zaštite od požara, kao i ostali zaposleni.

Dekan fakulteta je **odgovoran i dužan da obezbedi sprovođenje mera zaštite od požara.**

PREVENTIVNE MERE

U objektu se primenjuju propisane mere zaštite od požara:

- Sve radove u objektu izvoditi u skladu sa zakonskim propisima, a posebno radove ukoliko se koristi otvoreni plamen.
- Održavanje prolaza u čistom i prohodnom stanju i uklanjanje svih nepotrebnih materija iz istih

- Opremljenost adekvatnom vrstom i količinom sredstava za gašenje požara i njihovo redovno kontrolisanje i održavanje od strane nadležne službe (jednom u šest meseci)
- Skladištenje zapaljivog materijala u i oko objekta se vrši na posebno određenim mestima.
- Prilazi opremi za gašenje su slobodni, a oprema na vidno postavljenom i lako dostupnom mestu

INSTALACIJE, UREĐAJI I APARATI ZA DOJAVU I GAŠENJE POŽARA

U objektu je izvedena unutrašnja hidrantska mreža za gašenje požara. Za gašenje početnih požara, objekat je opremljen aparatima za gašenje požara tipa „S“.

Period kontrole:

Hidrantska mreža za gašenje požara - periodično kontrolisanje instalacije hidrantske mreže za gašenje požara, obavlja se periodično u propisanim vremenskim razmacima nakon prvog kontrolisanja, jednom u šest meseci uvažavajući posebne propise iz održavanja.

Mobilni uređaji za gašenje požara – periodično ispitivanje mobilnih uređaja za gašenje požara je pregled, provera ispravnosti i ispitivanje koje se obavlja periodično u propisanim vremenskim razmacima nakon postavljanja, jednom u šest meseci

Mobilni uređaji za gašenje požara – kontrolno ispitivanje mobilnih uređaja za gašenje požara je pregled, provera ispravnosti i ispitivanje koje se obavlja najmanje svake pete godine, odnosno nakon petnaest godina korišćenja uređaja na svake dve godine

Instalacije u zonama opasnosti od eksplozija - periodično kontrolisanje instalacije u zonama opasnosti od eksplozije je provera ispravnosti i ispitivanje (ili merenje) instalacije koja se obavlja periodično u propisanim vremenskim razmacima nakon prvog kontrolisanja, jednom u šest meseci uvažavajući posebne propise iz održavanja.

Kontrolisanja i ispitivanja posebnih sistema vrši pravno lice sa rešenjem za kontrolisanje posebnih sistema, dobijenim od strane nadležnog organa Republike Srbije.

IZNOŠENJE UNESREĆENIH OSOBA IZ POŽAROM ZAHVAĆENIH OBJEKTU I UKAZIVANJE PRVE POMOĆI

- Trijaža
- Reanimacija (veštačko disanje i masaža srca)
- Vrste krvarenja i njihovo zaustavljanje
- Rane i postupci sa ranama
- Vrste opekotina i kategorije
- Povrede izazvane električnom strujom
- Kraš povrede
- Prelomi kostiju i kičmenog stuba (imobilizacija i transport)
- Vrste i načini trovanja i prva pomoć

ZAVRŠNE ODREDBE

Član 13.

O ostalim pitanjima vezanim za osnovnu obuku i proveru znanja zaposlenih primenjivaće se odgovarajuće odredbe Zakona o zaštiti od požara („Sl. glasnik RS” broj 111/09, 20/15 i 87/18).

Član 14.

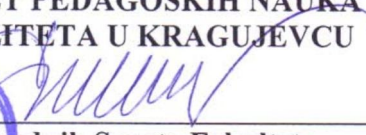
Odbijanje zaposlenog da se obučava iz oblasti zaštite od požara po Programu, smatra se težom povredom radne discipline.

Član 15.

Program osnovne obuke zaposlenih iz oblasti zaštite od požara primenjivaće se od dana dobijanja saglasnosti od strane Odeljenja za vanredne situacije u Jagodini.

FAKULTET PEDAGOŠKIH NAUKA
UNIVERZITETA U KRAGUJEVCU

Predsednik Saveta Fakulteta